

3. Кіндрацька Г.І. Фінансова звітність українських підприємств: причини недовіри користувачів. *Проблеми та перспективи сучасного розвитку фінансів, обліку та банківської діяльності*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 23.03.2020 р.). Дніпро: Університет імені А.Нобеля. 2020. С. 48-50.

ГАРМОНІЗАЦІЯ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ: АНАЛІЗ БАНКІВСЬКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Кулікова К.М.

*Науковий керівник: Вербицька В.І., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Стабільність фінансового сектору напряму залежить від стійкості та ефективності банківської сфери. Тому дуже важливо, щоб банки уміло залучали ресурси та, відповідно, ефективно їх використовували.

Наразі банківський сектор переживає зміну підходів та трактувань окремих операцій і статей балансу, які пов'язані з гармонізацією національного і світового стандартів обліку та звітності, тому статті зобов'язань банків дещо змінились. Це, в свою чергу, призводить до певних труднощів у проведенні порівняльного аналізу за тривалий період часу.

На сьогоднішній день основними статтями зобов'язань банків є:

- заборгованість перед НБУ;
- заборгованість перед кредитними установами (іншими банками), що включає кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» інших банків (рідше отримані кредити);
- заборгованість перед клієнтами (або «кошти клієнтів»), тобто поточні рахунки та строкові кошти фізичних і юридичних осіб;
- похідні фінансові зобов'язання;
- інші кошти, наприклад, зобов'язання з фінансового лізингу (оренди);
- зобов'язання щодо поточного податку на прибуток; резерви за зобов'язаннями;
- субординований борг;
- інші фінансові та нефінансові зобов'язання.

У банків, які здійснюють випуск цінних паперів (окрім акцій), зобов'язання містять статтю «боргові цінні папери, випущені банком», з'явилась і стаття «торгові зобов'язання», що включає зобов'язання банку, які утримуються з метою торгівлі або хеджування ризиків інших статей торгової книги.

Кошти клієнтів у більшості банків залишаються основною частиною зобов'язань та основоположним аспектом у підтриманні надійності банку. Проте слід зауважити те, що наявність значної кількості залишку на клієнтських рахунках сприяє зниженню стабільності базових банківських

ресурсів, визиваючи збільшення потреби у високоліквідних активах, загострюючи ліквідні проблеми. Навпаки, більша частина довгострокового зобов'язання перед споживачами банку сприяє вищій стабільній частці ресурсної банківської бази, посилюючи стан ліквідності та сприяючи зменшенню залежності від міжбанківських позик [1].

Проаналізувавши зобов'язання банку та визначивши певні співвідношення, можна зрозуміти яким чином банк формує базу ресурсів та як ефективно її використовує. Якщо банк із зобов'язань недостатньо виділяє на надання кредитів чи купівлю цінних паперів, тоді скоріш за все, це буде неефективне використання ресурсів і така політика є неприбутковою. Також важливим показником є співвідношення власного капіталу банку та строкових коштів, адже депозити клієнтів повинні бути достатньо забезпеченими. В умовах конкуренції першочерговим для управлінської діяльності банків є аналіз обсягів зобов'язань та їх структури. Обсяги зобов'язань повинні бути співставні з розміром капіталу, як гарантійної «подушки» у випадку несприятливої ситуації, тому важливо співставляти не тільки обсяги, але й темпи їх приросту, особливо в період суттєвого нарощення депозитів за короткий відрізок часу.

Показником якості зобов'язань є їх стабільність та відсутність залежності від одного джерела. Не так давно у звітності з'явилась примітка, що розшифровує галузеву структуру коштів, це вкрай інформативно щодо визначення залежності банку від можливої рецесії у тій галузі, де здійснюють діяльність основні клієнти. Проаналізувавши зобов'язання (перш за все кошти клієнтів та банків) можна здійснити прогноз потреби в ліквідних коштах для того, щоб банк зміг погасити свої зобов'язання за депозитами, отриманими кредитами тощо. З метою залучення більшої кількості клієнтів для розміщення вільних коштів у формі банківських депозитів необхідна пропозиція найбільш вигідних та оптимальних умов, розробка комплексу різноманітних варіантів депозитів з різними умовами, що допоможе кожному клієнту підібрати для себе найвигідніші варіанти.

Щодо стану з формування зобов'язань банківським сектором України слід зазначити наступне. Протягом року зобов'язання банків зменшились на 0,3% і на кінець періоду становили 1,19 трлн грн., проте без урахування фактору зміни курсу вони зросли на 3,7%. Загалом частка населення та бізнесу у зобов'язаннях підвищилась до 81,8% від усіх зобов'язань. Це чергове оновлення історичних максимумів. Загальна кількість відкритих клієнтами рахунків становила 94,3 млн. шт., 80,7% яких були поточними рахунками [2].

Отже, бачимо, що вагому частину в зобов'язаннях банків складають залучені кошти, що свідчить про лояльність та довіру клієнтів, проте значний обсяг цих залучених коштів припадає на поточні рахунки, які в свою чергу є короткостроковими зобов'язаннями і негативно впливають на фінансову стійкість та ліквідність банків. У такому випадку варто зосередити увагу на розробленні привабливої депозитної політики задля залучення довгострокових ресурсів.

Література:

1. Парасій-Вергуненко І. М. Банківська система: аналіз банківської діяльності URL : <https://textbook.com.ua/bankivska-sistema/1563561332/s-1?page=1> (дата звернення: 4.02.2021).
2. Огляд банківського сектору. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2019-11.pdf?v=4 (дата звернення: 07.02.2021).

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНИМИ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Лисенко Ю.О.

*Науковий керівник: Андрєєва В. Г., к.е.н., доцент
Київський національний торговельно-економічний університет*

Сьогодні питання раціонального управління витратами виробництва є досить актуальним. Саме витрати впливають на ефективність виробництва, ціноутворення і конкурентоспроможність продукції на ринку. Отримання найвищого ефекту з найменшими затратами матеріальних, трудових та фінансових ресурсів залежить від політики управління витратами, яка передбачає пошук способів їх мінімізації. Найбільшу актуальність має система управління витратами, котра давала б змогу точніше аналізувати та знижувати витрати на виробництво, а також можливість точного планування витрат на майбутні періоди, що забезпечувало б ефективне виробництво продукції [3].

Витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені [2].

Основними витратами підприємства є операційні витрати, які пов'язані з виконанням основної діяльності, заради якої створене підприємство (виготовлення продукції, надання послуг, виконання робіт).

Витрати операційної діяльності групуються за наступними економічними елементами: матеріальні затрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати [2].

Як показують дослідження загальна сума операційних витрат підприємств України як в цілому, так і за всіма економічними елементами у 2017– 2019 роках мала тенденцію до зростання (у 2017 р. загальна сума операційних витрат становила 3525187887,7 тис. грн, а в 2019 р. – 4675307915,6 тис. грн). В абсолютному вимірі найбільший приріст був притаманний матеріальним витратам (692495143,8 тис. грн або 26,2%), а у відносному – відрахуванням на соціальні заходи (57092825,7 тис. грн або 58,8%) [1].

Що стосується структури операційних витрат вітчизняних підприємств, то протягом періоду дослідження найбільшу частину займали матеріальні